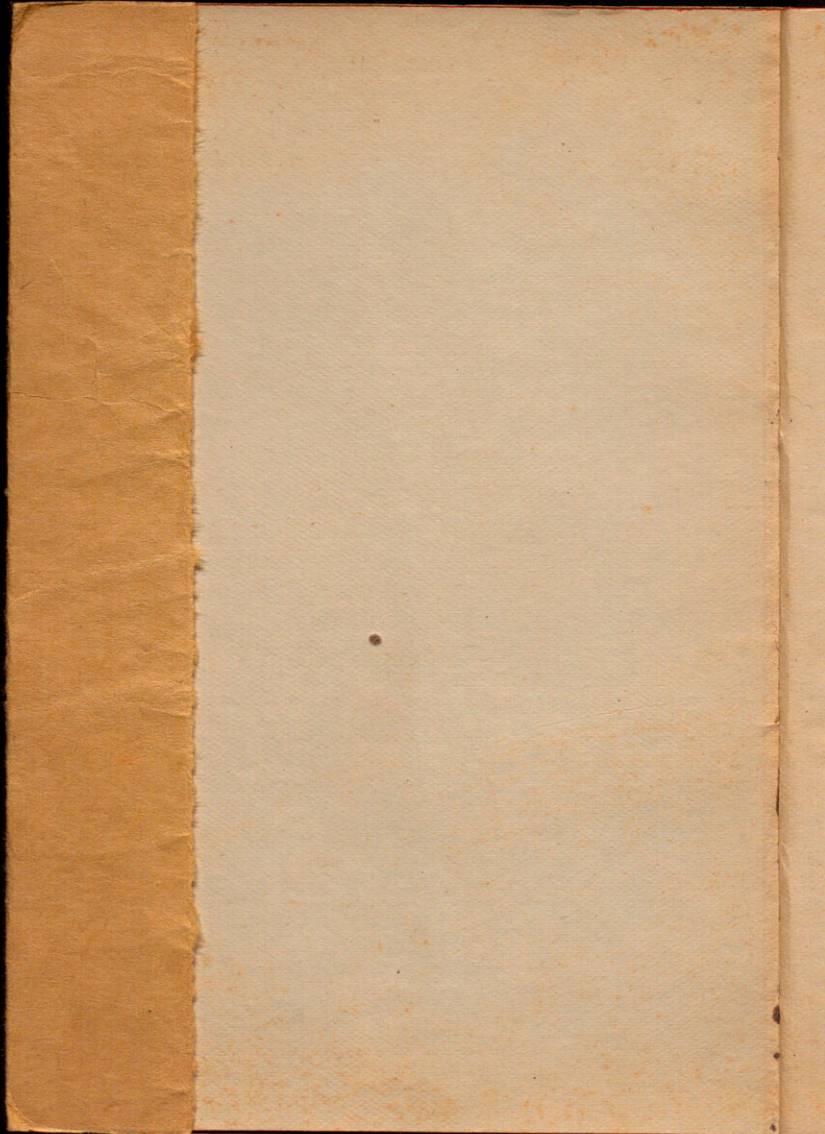
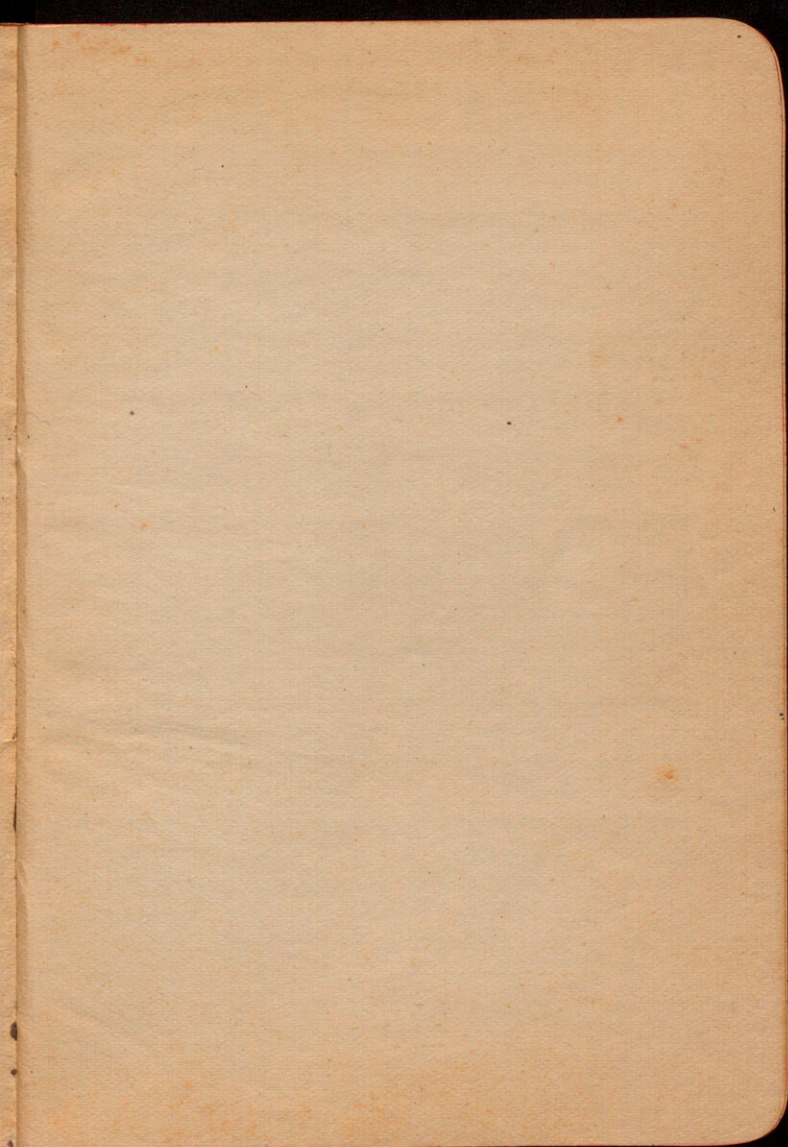

6: 4 desembre 1949-
25 desembre 1950.

1949

Desembre, 4.

Tinc ganes de reprendre l'antic costum,
el meu diari. Vull estar sol, amb mi mateix;
sol amb mi mateix.

- Aquest és la primera confiança,
potser l'única d'avui.

Sol com no he estat des de...
¿l'estiu?, i de vore en el rigor d'abans.
Vull adolorir-me de lucidesa, puix de
lucidesa em sembla que era el meu
dolor d'abans. El rigor d'abans, el dolor
d'abans... Vull estar sol altre cop,
amb l'antic mirada; amb l'antic
costum. Cada dia, mirar-me.

Desembre, 22.

Una llarga temporada de disgust, de persistent ànysia. Em torno, he de reconèixer-ho, en una situació molt pròxima a l'anànimament d'altres de caure malalt. Ja des de l'agost ho anava veient. Hauré de resignar-me a unes quantes similars exasperació. Juny de, oblidada la serena calma de la convalescència.

Existència triturada per un treball absorbent sobre matèries usament formals; dispersió en preocupacions quotidianes, en records purament vegetatius; oblit, oblit. La meua vida és ara zero.

El valor literari del quotidià estriba en què, en ell, esdevé especialment viu i intens el sentiment de la solitud. Davant de l'immensurable fet quotidià, cada vegada, però, essencialment únic, irrepetible, s'eus desperta l'infinita nostàlgia del regre suprem a l'etern present. I aquesta nostàlgia és precisament el fons del sentiment de la solitud. Ens sentim sols, ~~hauríem~~ separats de la unitat en la qual recobrar-nos.

Aquesta nostàlgia ~~denota~~ que després el fet quotidià estri en oposició polar a un sentiment que és, però, en essència el mateix: el de la pròpia individualitat, unitat*. És la dialèctica de l'angoixa, el veïc humà de l'home: el pas del tot al no-res, i viceversa, l'un en l'altre implicats.

x una altra manera, de sentir-se sol.

El vers de l'atòque és simplement perfecte:

Ah, que la vie est quotidienne!

Que prop podem estar de la mediocritat horaciana! Només cal tenir la "reugillesa" de donar el seu autèntic valor al viu sentiment de la pròpia existència, en solitud, sense més. Les coses quotidianes, mediocres, ens basten, només amb què siguin ben nostres. Això sol les fa equivalents, si no superiors, a les més excel·lents possessions, mai enterament posseïdes.

El leuca és susceptible d'interminables desenvolupaments. Tanque cree que el que he escrit sigui gens clarivident. M'interessa altra cosa.

Es per la freqüent roetització del quotidià que Horaci més en ^{atràs.} ~~col·locacions~~ I

seu dubitè dixò ho deveu a aquesta pecu-
liar valoració de la mediocritat, prouet
negotius. Això ja és més interessant:

... ego communius quam tu, praedare venator,
milibus atque aliis vobis. quaecumque libido est,
incedo solus, nec contrò, quanti volus ac fac,
fallacem circum vespertinumque pererro
saepe primum, adsisto divitiis. inde domum me
ad porri et cicoris refero laevaque catinum...

... deinde eo dormitum non collicitus, mihi quod cras
singendum sit maere, obviandus Marsya, qui se
volunt ferre negat Norivorem posse leuoris.
ad quartam iaceo; post hanc vapor aut ego lecto
aut scripto, quod me facitum iuret, unguor oleo,
non quo fraudatis immundus Natta luceris.
ast ubi me fessum sol acerrè ire laevantum
admonuit, fugio Caupum lusumque trigonem.

maius non aride, quantum interpellat inanis
vultu diem durare, domesticus otior. haec est
viti. colutorum micera ambitione gravique...

La cita és exageradament llarga. Però
si en Martí, p.e., pogués llegir-la i enten-
dre-la, és segur que l'entusiasmaria.

Hi ha també aquí un reflex avant-la-
lettre d'un tema ben modern: la ciutat.

El sentiment del quotidià es desprèn ^{erme-}~~para~~
cialment ~~adversament~~ ^{adversament} enuig de l'inhumana aglomera-
ció. No és sentiment ^{adequat a} ~~propriada~~ la vida
fortament ritmada, en grans cicles plens
de ventif, del camp. Aquell sentiment
va acompanyat d'una determinada
dosis d'absurd, i especialment és sen-
timent de la solitud. De vida al camp
ben al contrari, però en contacte amb

~~vivim~~ la vida cívica, sense cap inquiet: en
el procés anual de la naturalesa; és essen-
cialment unificadora, reconciliadora.

- La ciutat! No sé què donaria
(l'estudi d'
de si) aquest tema a la poesia lírica.

In hoc, però, veu veis enorme de Tibul:

En ego cum lenibus tota vago anxius urbe...;

ei casi, casi tot el que es necessita,

- Com en Laforgue, la poetització
de la vida quotidiana desemboca en
la poesia de la ciutat.

misèria anònima, sense caràcter, enfonsada
en el silenci fred de la casa, lèia que un costéi
de no creure que el món és una cosa a-
margin."

Deseembre, 23

Les "Interviews imaginaires" de Gide, en
l'edició argentina. Llegiré l'anais sobre
Guethe, i això que encara fa un mes i sobre-
tot al juny o juliol hauria hagut d'exaltar-
me, ~~pero~~ ara és per mi només un ressò
casi sense sentit. - Però, per l'evidència ^(maliciosa)
de la meua prostració, em veig obligat a
reflexionar.

Cada dia veig més clar que amb
l'escript del 26 d'abril del 45 (quan vaig
trobar el primer indici de que estava ma-
lalt) va començar una crisi, incompa-

ble a les anteriors, i com probablement no les
d'avaluar-me'n de novament. Aquesta crisi, tan-
bé, puc considerar-la, en l'essencial, en-
llestida a la primavera del 48, amb la
lectura de Burckhardt (religió i guerra). [No
sé si m'heu això a les vacances de Par-
gèsia; llavors la meua resposta a la me-
guinta d'En Tàpies, sobre les meves vacan-
cies: "He passat una crisi, i ja l'he solu-
cionat", que tant gràcies li m'he a
En Martí, seria "històrica".]

La Mort amb majúscula, com deus ió!
Aquest m'heu el meu descobriment del
26 d'abril del 45. Llavors es m'obria d'a-
meua etapa existencialista, per dir-ho ai-
xí, completament avant-la-lettre, pel
deuís, puix la lectura de "La Nausée", no

va acabar fins en Any Nou 46-7, i la del
manifest de "Temps Modern" - extraordinà-
ria, a primera vista, incompreensible coinci-
dència, en tot, en les idees, en l'estil mental,
fins i tot en el lèxic (com "moneta's", en
sembla que era ja un mot meu), amb
les conclusions recatíssimes ~~anquiriments~~
de les meves últimes preocupacions; però tot
era Orlegu - la lectura, de n. del ma-
nifest de Sartre ocnis uns dos mesos
abans, cap a oct. o nov. del 46, casual-
ment, a la "Revista de Idees Estètiques".

Aquesta etapa, després dels tumultuo-
sos inicis, sense gravetat aparent, degui-
nent ^{ner H} ~~de seguida~~ cap al diari d'aquell
hivern, el més horrible, el més anginos (vaig
començar a usar aquests giddens).^{*} Igual
se continuava a l'estiu. Al setembre, la pri-

mera alliberació i la gran exaltació, incomparable. Després, una depressió, i ja sense casi variacions, durant dos anys, en la companyia d'En Costafreda.

Era l'insubordinació suprema, la rebel·lió davant ^{el miserable Nostrè,} ~~la necessitat de la solució~~
~~la~~ la recerca de la definitiva solució absoluta; la convicció de ^{que} només en aquesta recerca, més encara, que només ^{en} ~~amb~~ l'actual possessió dels de la solució, tenia justificació l'existència, més tant estava més viure. La necessitat

---

x Llavors va aparèixer, casi fuguement, la rebel·lió catilinaire. També aquell llibre vaig llegir per primer cop a Rimbaud, entencit-lo a mitges, però encertant-lo del tot.

d'oblegar el món en un infinit d'inconsciència exaltada que el vegeu. Però, com a única cosa adquirida, sí, sempre present, el món. Un erue il·limitat, multiforme, assalut, agobiant; una creença i furdidera de tot, en tot, per tot. L'impossibilitat de s'acrocchar a res, per modest que fos, per, des d'allí, tornar a començar. El destí constituent en qüestió, devorant-se constituent a si mateix.

La lectura de Burckhardt en un proporcionar una concepció salvadora: la Moïra, la idea d'un destí irracional, al qual estàs sotmès del més petit al més poderós, homes i déus. Un destí cec, persecutor, en el qual hi ha sempre un marge de ^{libertat}; un destí "col·laboració" en una zona però reduïda a l'abst-

immoral, per uns deus i uns homes molt
pocs morals i que s'entreguen alegrement
a l'existència, amb procs voracitat. Era
ja un inici d'idea general; a la vegada
deus: la vida és incerta, indolucible, i:
la vida té les seues lleis, superiors, ir-
racionals, a les quals és impossible re-
sistir. Això era dir al mateix temps:
a les quals és necessari abandonar-se;
i d'aquesta manera quedava jo lliure
per a exercir la meua llibertat, al-
menys en la forma que m'estava re-
servada.

Ara m'adono de que aquesta con-
cepció (nel deus adoptada per mi amb
una fe respectuosa i irònica, notes homi-
mentre em mantingui en aquella forma

libertat recuperada) és en essència la
de la Providència; que, naturalment no
és invenció cristiana, però que ha estat
elaborada i m'és presentada pel cristia-
nisme, i, per tant, és necessàriament odiada.
Però me n'adono ara que probable-
ment ja no tinc cap necessitat de man-
tenir-me'n.

El que m'ha vingut després és, en certa
manera, l'història immediata: aquest estiu,
Puigcerdà; després, la reducció altra cop
a la disciplina de lectures, d'inter-
ferències exteriors, d'ordre objectivitat,
exemplarment; la malaltia, la gran
claretat de l'última lucidesa, la més
desesperada; i el nou despertar: les "Ele-
gies de Brierville", d'una part; "Paisans",

de l'altre; i Nietzsche i Flaubert i avui ja
Stendhal, tot ben oblidat; i el Saïmov... Tots
una jirona i histissima i lúida i exalta-
da i mena convalescència de llarg
mesos lentament contemplats.

L'alliberació que em veuís de la
concepció grega de la Moïda no era
resó una novetat: tots els elements
estaven ja recapacitats mesos abans,
i en les últimes pàgines del diari de
pà 47 apareixen. Així, veis bé que
només em faltava l'impuls que "as-
segurant-me les espatlles", em les anar
endavant:

"Desviat de mi mateix, no sé
[encara] llencar-me al carrer i em
quedo al llindar, contemplador dis-

het i serè. Fins qüestió, i de no
esperar res, i de fer-les tot; comé
la voluntat de fer-les." (12-VII-47)

Però m'adono ara de com es
repetix aquests últims anys un movi-
ment similar:

1^a. nov. del 45, al sortir de l'hospital,
amb la relectura, aquí al mar, de
les "Olympiques" i "Le Rouge et le Noir";
i l'odi al cristianisme, a l'humilitat,
la passivitat. Llavors comença una ete-
na de volúncies sense solució, fins
al

2^a. setembre del 46; nov. alliberació.
En l'alternativa de suicidi o aban-
do desprevengut: sense esperances, al
futur, escollixo aquest.

3es, la Moïed.

4es, lectura de la correspondència de Flaubert, a la clínica, abril 49.

Tots són en definitiva intents d'alliberació de la preocupació per un mateix, de la por i timidesa inhibidores; i d'expansió en l'exterior, decidida i fent-se la pròpia llei.

Es uoet difícil (potser no té cap sentit la qüestió) saber si en això s'ha de considerar ~~la qüestió~~ el plantejament com un problema general, d'ordre gairebé metafísic, o la seva més íntima condicionalitat psicològica. Però el problema és fins ara constant en mí. Tampoc puc dir si és problema peculiar meu, o que té per tot homs les

malaira gravetat i construccions. Però això
no ho crec.

Méi encara encara recordo l'estat
d'ansietat patològica, completament in-
justificable racionalment, en què vivia
els anys 43-44-45 i que no se' quan
i en quines circumstàncies omis tallar pel
malairi ingredient: l'abandó.

Desembre, 24.

Estic ben lluny de tot orgull (de què ~~em~~
~~veuria~~ veuria estar orgullós?). Però ultima-
ment he pogut mentre per una manifes-
tació de vanitat el que potser no és més
que la susceptibilitat de sempre, agravada
per una nova cuspicàcia: l'imitació que
em fa de pensar que l'"altre" pot
creure que quan li abandono el primer
paper en la conversació, o no recullo uns
tonteris que digui ell, o no aprofito un
fàcil argument, o senzillament m'abs-
tinc de qualsevol veritatja i m'acon-
leuto amb ^{el meu} ~~el~~ paper quès, no és per in-
diferència, lassitut o esperit conciliador,
ans per incapacitat de fer altra cosa; més
encara, per estupidesa. I probablement no

m'equivoco de pensar que això creu l'"altre",
si ~~quines~~ l'"altre" és un vaquíto. No pot com-
prendre que no interressi aprofitar tals a-
vantatjes; i per altra banda, no parla res
simple necessitat, o gust, de comunicar-se,
ans xerra, xerra per a donar-se bo, xerra
per xerrar, sense dir res, acceptant de no
dir més que les meües grans tonteries, i
discutint amb la pitjor mala lè, mentre
tingui esperança de que no ha d'èsser
posat en evidència. Això em sembla mas-
sa insultant.

Trobo consol en el que conta gide
al Journal, 1929, Janvier, 16 sept., de la nu-
tificació a la qual el sotmet el fred: "Je
cherche dans mes souvenirs si jamais des
heures aussi vides, aussi morues... je des-

che en vain". da meun situació no éi aqueste,
però tout se val:

"Quand je songe à tout ce qui m'est é-
pargné: main de dents et d'estomac, hei-
ner de cœur, embarras d'argent, j'admire
que il n'y ait pas plus de gens qui se fi-
chent à l'eau et estime que l'humanité,
à tout perdre, fait preuve d'un cran pré-
midable. C'est peut-être aussi que elle
manque de ce petit peu de courage
qu'il faudrait pour se jeter lors de la
vie".

Per una mica de fred (no devia ésser
molt, però eucara podria "economyiser" el
meu d'un estufn), ja pensen en el suïcidi.
No li he de rebreure, filisteicament. Ah,
Nietzsche!

hica realitat de cada instant de la vida real, la presència de l'absurd, dels fets no significatius, sobers, purs irracionals sense sentit. En canvi, i, iudiciblement, la novel·la ja des del primer moment es introduïx en el regne del "sentit", des del primer moment els fets tenen ja una significació, notes encara no expressades, però si esperades. La novel·la neix ^(introduït-les) en un ^{mon} ~~espai~~ d'expectatives que auran sentit completament. Aquest és el seu sentit.

Ara, això és una falsificació de la vida. El lector de novel·la falsifica la seva, en l'identificació exaltant de la lectura, i en la con-

cepció de la realitat que n'adquireix.

Però Sastre no va mai enllà. De fet la falsificació té dues cares. Una és consoladora, exaltadora, ~~en~~ encorajadora també: la que assenyala Sastre. Però la novel·la és també un empobriment de la vida. Si unifica i desunifica, simplifica l'existència en expectatives definides, també, a ~~unides~~ mesures que les expectatives es compleixen, encardenen l'existència en l'irremediable. En la novel·la, no es pot tornar enrera. També, ja des del primer moment, el punt de vista l'unitat que adonats el novel·listz

(en certa manera, el seu estil) és una o-
pressiva ~~construcció~~ reducció de ^{les} possi-
bilitats vitals. La novel·la presenta
en aquest sentit una vida més pobre
que la real i menys expectant, més
definitiva, cruelment.

Així doncs, el ~~temps~~ queix que
abans eren guanyys, ara són pèrdues.
La novel·la és a la vegada enriquí-
dora i empobridora. El futur, en la
novel·la, és més interessant, potser; el
passat i el present, però, són més an-
ginosos.

Recordo el sentiment d'opressió amb
el qual vaig llegir l'última novel·la:
"Una vida", de Sverro.

Obscurament, em sembla que

la major part de les novelles m'han
produït la mateixa impressió, a la
davallada. Per això veig imaginar,
poter, en part suscitat per l'Ulisses,
abans de llegir "Point Counter Point",
aquella novel·la ~~aparentment~~
d'estructura simfònica, amb, al
final, el tema superador, allí-
berador, de la coda.

Desembre . 25.

La idea del destí, la Morça, la Providència, no és més que un "accommodement" amb el Noiri. Fais del Noiri la Uei. Accepto, doncs, la meua absoluta dependència, la meua inutilitat, i, ~~apropiació~~ partint de la meua limitació, tiro endavant cap a la vida. No m'interessa la seguretat, el repòs. Fais meu el perill de la vida. No vull més que la total expansió, la suprema possessió actual de l'existència. Això obliga a limitar-se, a distribuir prudentment l'esforç, a la continuïtat i la constant lucidesa.

La idea del destí és doncs aquest sentiment a la gorja, tristíssim i amarat de joia: l'existència és precària, incerta, flota en la inutilitat. No estis en les neuves

mans, no te sentit que m'ocupa del meu
destí, basant-se a l'existència posseïda.
Lúcidament acceptant això, m'entrego a
la perfecció actual del meu ús; en el
moment suprem, que plota en el món,
de Heidegger, de Guilleu.

El pensar de l'home no és que
hagi de decidir-se a cada moment
davant de la nova circumstància, in-
ventant la conducta adequada (tan-
bé en l'existència animal invertebrada
constructivament el món exterior), si no el
que prèviament hagi de reafirmar-se
en els seus propòsits anteriors, comen-
çant pel de persistir en l'existència.
Per exemple, el fet de que escrigui a-
quí, no és solament conseqüència de

tota una sèrie de propòsits ~~no~~ que el
justifiquen, i dels quals es dedueix sen-
se solució de continuïtat, amb bé de
que m'he realitzat en tals propòsits,
de que els he trobat a trobar bons,
adequats. Es pot concebre perfectament
la vida humana, en essència, ~~sense~~ eli-
berada d'aquesta necessitat, ~~in~~ sense
que per això varïés en res la conducta
de l'home. De fet és així com
concebem l'existència aliens i tanbé,
de retop, la nostra: tenim en compte
disposicions, temperament, gustos, carac-
ter, qualitats, defectes, etc, etc. No és
que no ~~representem~~ corresponguem a una
realitat, aquests conceptes (encara que tinguem
de la rotunditat en ~~què~~ la qual som
vistos habitualment); de fet, amb això

compta sempre l'home, a l'hora de
decidir-se: el passat, així "psé" domina.
El fet d'haver obrat de tal i tal manera
en el present, justifica seguir obrant igual
en el futur. Ara, sempre hi ha, prè-
viz, l'angoixa de decidir: el meu passat
val la pena d'esser continuat; vull
tot el que volgut en el passat i obro en
conseqüència. Així és com la existència
humana té continuïtat, cert; així és
manté en un propòsit total, una voca-
ció, molongu la corba iniciada, i
es manté unitàriament en el futur.
Es cert, però, que si per això, la vida
humana és unitària, continua, per això
mateix també és discontinua: l'ac-
te gratuït, de fide, la conversió, està
sempre amenaçant, sempre possible.

De fet, però, en la història humana, la discontinuïtat no és ~~en~~ la part de l'home, sinó de la circumstància; cada situació és nova, provoca noves reaccions; l'obra de l'home està en imposar-se a la novetat, reapropiar-se en el seu passat, imposar la continuïtat.

"Tot el que no és tradició, és plagiat".

[Una cosa és còpia d'una altra, quan no és individual. L'individualitat, la personalitat, però, és només obra de la continuïtat, la "tradició". El "plagiat" és possible perquè la realitat és composta d'elements finits, la combinació del quals, abandonada a si mateixa, ha de repetir-se en productes idèntics.]

Quan la circumstància esdevé massa

agobriadora, indominable, ^{quan} l'home no pot re-
assumir-la en les idees del passat, ve
el rompiement, l'invasió dels bàrbars,
en la vida col·lectiva, el fracàs, la crisi,
en la vida individual. El valor de l'ho-
me està en no abandonar-se, en
no suicidar-se, ans en "passar outre",
renovar tots els propòsits, tornar a
començar. I es repeteix la història.

A cada moment l'home mor
i reneix. De crisi en crisi, va resuscitant,
com el baró de Müenslehenhausen, estirant-
se a si mateix pels cabells. El passat
és un perjudici que, si bé exigeix fi-
deltat, convé negar sempre, més enllà,
cap a la veï altra fidelitat a
l'autèntic soi-mesme: l'imaginat.

Doncs l'home és l'últim de si mateix.
Està cridat a un paper, que ha de
complir, ~~amb una consciència~~
~~amb una consciència~~
~~amb una consciència~~
si no vol perdre's. I ha de com-
plir autènticament. El seu "rôle"
és només un entre els possibles i
ha de saber lícidament quin és,
sense error, puix si no caurà en
la falsificació, les pallassades. Sen-
ta l'home és pels deus, més o
menys, un pallasso. És qüestió de
que no ho sigui per a si mateix.

L'existència humana està mon-
trada, doncs, sobre una dualitat: d'una
part l'ésser real, "fictic", de l'altra,

L'esseu imaginat. d'home és essencialment artificial, i la plenitud humana ~~o~~ s'aconsegueix en l'eufugi total a l'artifici, en l'evaluació heroica en l'existència imaginada. El moment autèntic de Heidegger és el moment d'unitat, unificació, de l'home, quan, superada tota la càrrega de coses inertes, del passat, les realitats falses, etc., l'home es redueix al seu límit si mateix en plenitud, rodejat de nou. L'home, en el moment autèntic, és la totalitat.

Això exigeix decisió i coratge.

Així Cide pot dir: "da fagesse commence où finit la crainte de Dieu^x." doncs

519871x

τοῖς ἀνθρώποις ... ἐστὶ, Poëtica, IV^x), com ja sabia Aristòtil. Exudador de vegetivitats, l'home pot "rebraucher" un àmbit autosuficient; com ell mateix, en el present, es "dégase" de tot en la mera presència. I així com en el present autèntic està continguda la totalitat, en la re-presentació de l'obra d'art tota la naturalesa humana rep completament i satisfacció, per un moment. Doncs no és en el "leu" que l'art imita la vida, ans en la seva forma viva, en la manera com la seva creació queda fixada. L'art és resolució superadora, de dificultats. I la vida troba en l'art la calma,

la pau, de les seves dificultats, en la identificació essencial. Com, en el present autèntic, l'existència es veu també, per un moment, superada, solucionada, en la seva armonia de tot l'èsser.

Així, el concepte essencial de l'obra d'art és el d'una diversitat resolta en unitat. Més o menys, Aristòtil ve a dir el mateix: "la bellesa consisteix en la magnitud i en l'ordre" ($\tau\acute{o}$ γὰρ καλὸν ἐν μεγέθει καὶ τάξει ἐστίν, id. VIII, 1450 b, 35).

"Atheisme. Il n'est pas une des influences, exaltrater et émancipatrice, qui se devienne inhibitrice à son tour. Ou besoin de changer de guide." (Sido: Journal (1929) p. 905)

Desembre, 26.

Sic esplèndid. Jo, però, aplauat físicament i mentalment, "en morie" a la rebel·lió de les paraules i les idees, en moritons i gus desordre. Fràgil errar entre debils lucideses.

Veig al davant meu, a l'altra
vertent, caminar un caçador. El veig de-
cidit, entregat amb coratge i evencions
al seu objecte. Aprofitament màxim
dels recursos, amb agilitat i agudeses:
aquesta és la imatge de tots obrers
perseguides amb consciència i pleni-
tat. Pot ésser caçar, heio també, pin-
tar, escriure i traduir a Sòfocles.
El cert és que les virtuts que s'es-
mercen en la persecució de l'objectiu,
no exactes que siguin, no garanteixen.

ni impliquen en absolut, cap classe de dis-
tint en l'^{total} (total) de la persona. Només hi
ha un tipus humà, ~~que es considera pot-~~
ser, que faci coincidir el que ell fun-
dament és, amb la perfecció de la seva
dedicació: això que s'eu diu ~~ser~~ ^{serent}
~~serent~~ un "humanista", és a dir, el que
té per professió "ésser exemplar".

Desembre, 28.

da nova batalla estorn en reparar
l'art de la vida, l'art de l'artista: d'un
nart, en alliberar la vida del ~~la~~ melancò-
lica sentiment de decadència. que es
produeix al no trobar en l'existència
la plenitud de tensió i de grau-
desa que representa l'art; i també,
alliberar l'art de "la humanitat";
el sentiment, cap a la seva ar-
bitària (oportunament) llibertat; de
l'altre, en dirigir la consideració
enfora ~~de~~ de la falsos i
manifes oposició: minoria selecta-
massa, replantejant el problema
central de l'art: la seva essen-
cial veracitat.

d'art és una tensió entre la vida in-
forme, caòtica, intel·ligible, i la "re-
presentació" que sorgeix en la repre-
sentació artística. La manera com
s'organitza, es depura, concentra
i es fa visible, la vida, en l'obra
d'art, i els medis (llengüatge, línies,
color, superfícies, volum, ^{ritme,} so, etc.) amb
els quals ~~es aconseguen~~ es això
conseguit, distingeix estils, gèneres,
i "arts".

El propí de l'artista està en
la capacitat de fixar, amb medis
i tècnica determinats, en una repre-
sentació, una ~~concepció~~ realitat ima-
ginària de la fantasia. L'artista,
com el lector, auditor o contempla-
dor, està sotmès, pel deuen, als

~~amb els elements de l'obra~~ mateixos processos men-
bals, pels quals l'obra d'art conse-
gueix establir un "equilibri" en la tota-
litat de l'existència. La mateixa re-
lació hi ha entre la vida de
l'artista, i la seva ^{visió} ~~obra~~, que entre
l'obra i el públic. L'artista
es distingeix per l'espontaneïtat
i la intensitat de la seva visió
i per ~~les tècniques que es~~ ^{la tècnica que es} dedueix.

Ara, és el mateix realització
que visió. Aquí està la grandesa
de l'artista. Ell inventa l'art, men-
tre el públic només el veu. Visió
i realització s'exigeixen mútuament,
són dos aspectes de la mateixa
realitat: l'obra d'art, i només
mantenen una puntual separació

en el procés de creació.

És essencial, en la consideració de l'art (resum):

1ª separar-lo radicalment dels continguts vitals: la vida no és ni bella, ni no-bella, com no és ni verdadera ni falsa; tampoc l'art és verdader o fals, respecte a aquests continguts vitals, ans viu lliure de ~~experiències~~ tota referència al món quotidià i als seus objectes;

2ª separar-lo radicalment de l'artista, en el sentit de que tampoc es refereix a "específics sentiments, o passions de la raó", o vivències artístiques; les quals, si bé existeixen, i es refereixen a l'art, l'art no es refereix a elles, i enten en el suc comú, de tots els particulars contèn-

i la vida s'adapta immediatament a la nova forma que se li imposa, reconeixent-se en ella totalment, i una part d'ella en cada element seu, i tota en la suma de tots els elements, com si fos la suma de tots els continguts vitals; i, en efecte, és així, puix tots els quotidians cont. vitals s'han esvaït, i només queden com en tals els elements de l'obra d'art);

4ta comprendre que l'art consisteix en una tensió entre el caos de la ~~total~~ vida i l'unitat de visió i realització de l'obra d'art, i en el mode d'aquesta tensió; l'art és per tant, sempre, en cada cas nou i diferent; la bellesa és

un transcendent;

5e. - mantenir-se en la dita unitat de visió i realització, segons la qual l'obra i la seva tècnica són el mateix (sense que això vulgui dir que no es pugui abstractre del conjunt de les obres una sèrie d'observacions referents al seu material i les formes en què es va repetint); de formes que vi, com els "neoclàssics" es ~~reconstrueixen~~ ^{reduïxi} però la creació artística a l'aplicació, més o menys, hàbil, de "recettes" tècniques determinades; vi, com els romàntics, es reconegui l'obra d'art només en la possessió de visions especialment qualificades d'"artístiques", "poètiques",

* la "necessitat del moment" de Jaspers.

per ~~una~~ confusió de l'art amb la vida (lo qual pot conduir a l'estupidesa i a la bogeria: surrealista, Antonin Artaud);

6e assimilar la "representació" artística al moment autèntic existencial.

Això, per la meua teoria. Però, per això, es comprèn l'essencial i l'última "veracitat" de l'art.

Desembre, 30.

des morals hel·lenístiques i romanes,
son morals de decadència, en el sentit
que ensenyen a ^{només} suportar la feixuga
càrrega del passat, d'interiorització
dels valors vitals, la desvaloració del
món ~~en~~ de la societat i els seus
afanys, son medis d'alliberació. A-
questa és l'última preocupació de
~~qualsevol~~ l'època: sentir-se lliure, au-
tosuficient. La cultura (i la cultu-
ra és tot: l'home és històric; és
també, doncs, cultura ha tendent
expansió, inabarcable, de la vida
exterior, política, social i econòmica)
ara és necessari reasumir-la lli-
urement, amb consciència total, per
a intentar ^{alliberar-se'n,} ~~reconstruir-la~~ "passer

ruhe". De fet, però, senque l'interent es queda a mig camí; ja no és possible mostrar-se nous fins vitals; basta la dignitat i plenitud formal de l'existència.

Amb Goethe, Brundelaine, Nietzsche i amb fide que els resumeix i "reassumex" a tots, es repeteix modernament la història.

1950

Gener, 3.

En suma, el moment de l'ejaculació és paral·lel, en la sexualitat, al de la "resolució dels afectes", en literatura (caldrà trobar l'equivalent en les arts plàstiques: el moment en el qual la diversitat de línies, de colors i de masses es fa present en una unitat). És el moment en el qual es resol en suprema passivitat la tensió d'activitat que és la vida (ja en una consideració merament biològica). Correspon, sempre, al present autèntic de la vida personal.

Cal tenir sempre present aquesta metafísica unitat de l'èter, en

toler. les seves manifestacions. Tots els meus
"èxtasis" són ió mateix, totalment. No he
d'especialitzar-me cap, destruint l'armonia
de l'ésser, la seva disponibilitat.
Contra la submissió al pecat original (la
"carn" i l'esperit són el mateix, la
meua humanitat: l'èxtasi de l'es-
perit és l'èxtasi de tot l'ésser; en
el fons, l'èxtasi sexual, però en
una forma indiferenciada encara,
en la qual es retroben, l'un i l'altre).

Gener, 4.

El problema de la Kodica (el de la distribució de la ventura o desventura) és el mateix problema del Mal en el món. Però això ens remet al problema de l'acció (què he de fer?), el qual és el de l'home angustiat per la seva concreta existència en solitud.

Tot es veig, i el meu "jo sóc dos: el meu Saïmov i jo", i el problema de la superació de la solitud en l'Amor.

Enorme pesen per a desenredar aquesta complicadíssima trama. És, però, el tema central, l'únic tema, de l'existència.

"Gualbn" em sembla que m'acclerix "les Mouches".

Gualbn i ~~honestat~~ l'Argos d'Égist signifiquen l'acceptació del pecat original, de la culpa ancestral, emenciat. En canvi, les navelles d'Alfons-Tellus, i Ousler-Electra, serien els portadors de l'angrissa solitària, tots dos entreguts a superar-la en l'acció (tots dos tràgicament enfrontats amb el passat, la brutal companyia*, el món inculte, o com es vulgui dir, de l'inter, de una part; del parricidi, de l'altre), en l'amor, els uns, en la venjança, els altres.

* condonació

Però, mentre Orestes assumeix la seva acció, la seva "innovació" destructora de l'ordre precedent, Electra, al costat seu cedeix i es sent culpable, s'enfonsa en el pecat original ("la cràpula de l'ordre", que diu Eu Plos). I també, aquestes vegades tots dos, Alfons i Tel·lina reculen davant de l'"incendi", i s'uneixen al clam de finalment al: ¡Miserere!, de la culpa i la solitud reconegudes i acceptades.

Aquests "mons interiors", de qui parla Ortega aquí precisament troben tots la seva última justificació. Però tant els de "la Cultura

ra", que sembla que Ortega ~~accepta~~
consideri unió (la Religió, la Poesia,
la Filosofia i la Ciència, fins la Polí-
tica, etc.) com els de l'Autor, o
l'Acció. Dit d'una altra manera:
tot en l'home és cultura (tot
en l'home és història), tot en
ell, és " món interior".

Aquí em referia al pecat ori-
ginal, en un sentit molt diferent.
Però, ¿ no és el mateix acceptar
l'existència de la " culpa", de tri-
da i present sobre l'home, que
registar-se contra una part de
l'home, negant-la, combatent-
la? ¿ No és, una i altra cosa,
tot el contrari de la total ac.

ceptació d'un mateix, de tolerar les
pleinituts i tolerar les manques, de
tolerar les possibilitats i tolerar les li-
mitacions, que és, en definitiva,
la moral de la llibertat, és la
"vida autèntica"?

I de fet, el pecat original
és per molts el pecat de la carn
exclusivament, ~~perquè~~ estú-
pid pensament que desva-
loritza ~~in~~ automàticament
la concepció del pecat ori-
ginal, a l'estil de la degra-
dació de l'angoixa en simple
por per un venit definit i
concret, que analitza Heideg-
ger.

El pecat original, és també

la mort (i "la mort és un cat", diu Eugeni d'Ors), amb una degradació similar de l'angustia en "por de la Mort".

I aquí té raó probablement Sartre davant de Heidegger i la seva definició de la vida autèntica com "la que accepta la Mort, la possibilitat de les impossibilitats", puix la mort no és un "objecte" que es pugui acceptar o no, ni aquesta "possibilitat de les impossibilitats" una veritable possibilitat (veure "L'Être et le Néant", que jo he una immensitat que no he vist).

Igualment té raó Sartre

davant de l'altre destrucció: "ac-
ceptació de la culpa fundamental".
La vida autèntica no és accepta-
ció de res, sinó superació de
tot en l'angoixa: transcendèn-
cia.

~~La vida autèntica no és acceptació de res, sinó superació de tot en l'angoixa: transcendència.~~

~~La vida autèntica no és acceptació de res, sinó superació de tot en l'angoixa: transcendència.~~

Gener, 5.

Incuriositat, avoriment. - Societat. -
Dispersió -.

Còpula amb l'Univers.

Gener, 15.

Sobre una forma fundamental.

Serà una forma de l'existència humana, en primer lloc. El present de l'home es pot descompondre en tres moments: el primer, de la pura existència fàctica; el segon, de tot el feix de "vidas", de continguts vitals històrics, records, sensacions, sabers, propòsits, tota la diversificació de ~~possibles~~ la "realitat"; el tercer, de la reunió en el feix personal de tot això.

Així, trobo:

En pintura (d'hotè): clar-oscurs: el pas de l'ombra, calenta, a la llum, calenta, ~~oscuro~~ ver mitjà del tò. hed. intermediari, que ocupa, en principi, $\frac{2}{3}$ parts del quadre,

i que és on es "representa el drama victòric";
color: la gamma de grisos, estesa entre els dos
colors extrems, l'un disjunt, l'altre pur, amb
la mateixa extensió relativa de principi, i la
mateixa significació, que el tò "red inter-
mediari, en el clar obscur.

literatura: plantejament, intriga, resolució:
en les novel·les policiaques: crim, ~~investigació~~
enquesta, descobriment del culpable (cas
sempre preadit d'una presència, o
un nou crim etc., d'una intensificació
de l'interès dramàtic: la llum, el color
pur); en el drama, com ha estat dit més
amunt (generalment, en la tragèdia, amb
acumulació de morts, al final, — o amb el
gloriós triomf de la virtut); etc.

Filosofia: generalitzant, les filosofies
naualeistes, amb on intervé la idea d'avo-

lució: Plotí etc.; però, sobretot, Hegel: la triada d'Esser, Naturalesa i Esperit, que és la transmissió en conceptes de l'experiència fonda de la tragèdia.

Mitjà: el paradís, perdut, amb la conseqüència de treball i dolor, i la redempció; l'edat d'or; els treballs d'Hèrcules etc.; el mite modern de la infància (Rimbaud, però sobretot els seus escolitzes), perduda i recuperada ^{a través} ~~amb~~ del surrealisme (uns treballs d'Hèrcules), encara que aquí sembla que no arriba a haver-hi, de moment, reconciliació; la Iliada, seguida de la Odissea (Schelling).

Una altra forma. Correspondria al present autèntic heideggerià, de l'existència representada totalment, rodejada de wörn.

Aquí, wörn trobo potser, la reacció, del wörn, dels jueus (encara que vinculat amb la idea del Déu personal, que sembla no correspondre-li; ja en l'altra ~~forma~~ forma ~~es~~ es veu la intervenció divina, al simple motiu de paradís, de l'èxode, i reconciliació. Nota: ¿com s'enllaça aquest mite, amb el del motiu arcaic de la naturalesa: oronyssos, etc.?). i la idea del Caos, d'Hesíode, però tal com l'interpreta Mazon, com a Abiss, o Buit (el Caos com a simple desordre gorgellant de matèria, la interpretació correcte, en sem-

bla una degradació del mitjà veritable, au-
lèntic; degradació paral·lela a la de l'au-
gura en pr., p.e., q. estudià Heidegger).

Apart d'això, només em puc citar
a mi mateix: la idea de la cultura,
com a "creació" simultània d'una
matèria i d'una forma (abstraccions, en
destrucció, les dues), d'una realitat, a
partir d'un impuls que brota del
monstre. També, idea de la vida per-
sonal.

Em sembla, però, que aquí es troba
també el "pensament figuratiu" d'Eu-
gène d'Ors. i la "horra de la ciència",
de Fichte. C'est à voir.

Més al fons, també aquí es reu-
neixen totes les matges de l'idealisme
alemany, en quant superen a Kant:

unió de subjecte i objecte etc. En la moral, l'atac a la lei, exterior a la vida, etc.

Però estic veient que em perdo en les analogies entre les concepcions i oblide que del que es tracta és de la forma en la qual aquestes es presenten. Per altra banda (fons de Fichte), aquesta forma és només una component submergida ^{en} ~~en~~ d'altres (en Schelling, Hegel, Schleiermacher).

Ara, potser aquesta forma és una profunda (corrençen a uns caps més profunds de l'èsser humà) que l'altre.

degradació d'aquesta en seu. Heu les de l'art com a confor-
mació d'una matèria més, de la cultura en general com a més

informació que sofreix l'ànima pueril, etc.

Una tercera forma deu tenir per base l'estructura futurista de la vida; s'estructura, en certa manera, a l'anterior, de gradada: és la del dualisme de Déu i món, ànima i cos, Uei i naturals etc. Totes meuen origen en el sentiment d'una coerció que ens és proposada, en d'íntima crida vers una existència imaginada, la vocació.

decididament, passo de les formes a les concepcions.

Genes, 26.

Necessito un amor, o una aventura.

-No, no estic cursi. La meua existència s'està espectacularitzant, i necessito banyar-me en les aigües originals. Goethe també necessitava de les Mares. Les meues idees, tan poc lògiques, i gues polítiques, són ordenació de vivències emotives, i s'alimenten del conflicte existencial. Necessito rebre les vives en mi, "servint-me". Això apart del fet que tota idea autèntica és sempre decaució d'una experiència. Però en mi aquesta experiència serà sempre emotiva predominantment, i només en l'excursió en sentiré aprop de mi mateix. Necessito el conflicte

que exigeixi de mi' total solució.

les meves, de moment inexplicables, simpàties, en qüestió de graus síntesis metafísiques, diré ara cap on s'inclinen.

Els monismes, fins i tot del tipus Fichte, o Spinoza (no parlem dels materialistes) en són decididament autòpters.

Hi ha el dualisme matèria-esperit (notser Plató?), que es dramatitza de vegades en la forma de Bé i Mal (E. d'ORS!), o es depura en el de subjecte-objecte (Kant). No m'agrada, com tampoc els tipus Deu i Món (Anaxígoras Aristòtil, d'una part - St. Tomàs, de

(l'altre), que arriben a ser verda-
ders pluralismes.

En adueixen en canvi, els
tipus Tot-U, Vida-Raó (Schelling,
Hegel, ~~¶~~ Ortega, també E. d'Ors), els
quals no es resignen en la dus-
ticitat i son moviments, en tres
temps (indiferència - contingència -
necessitat), internament desplegu-
ten la negativitat, vers la
unitat, ja sigui aquesta tan-
cada (Hegel), o oberta (Ortega).

Gen., 27.

La idea de la Moïxa representava un punt de vista exterior a mi sobre els meus conflictes, de manera que quedaven relativitzats i desvaloritzats. Aquests eren "mon partage", la part a mi destinada de l'univers del dolor; i a la pregunta sobre si la vida contenia una solució, tot em responia, secularment, efectivament vivint, arrencat, amb astúcia i decisió, la seva parcel·la de força a l'existència.

Així, la limitació a algunes possibilitats, adquiria un caràcter positiu: hom és en cada present, arrencat al uori, existeix la veritable vida; més vida, com mi ~~extensament~~ ~~contenida~~ contenida de nascent i futur l'instant present. L'o.

niebutció cap al gris i la concepció
d'aquest com a expansió actual de
l'èsser ~~en~~^{vers} la màxima totalitat, ~~en~~
~~en~~^{en} l'acció conscient (també
el pensament), contenen la vida nor-
mal. dolors, hostilitats, eren la mort, com
me acompanyant la mateixa vida: la
mort era la inerta passivitat; la vida,
l'activitat totalitzadora.

Aquests últims anys m'he vist
amb pesant de la convicció que la
realitat era exclusiva del somni, en el
record transfigurant, en l'art, en les
intimes exaltació solitàries, com endins.
La realitat quedava desvalorada, po-
bre i despreciable escuaria de les nos-
tres ^{visions.} ~~visions.~~ Noms, notes, la intima

realitat visual es mantenia lliure d'aquesta
total desvaloració. El món era històric i
ròndol, la bellesa en veia d'imaginari-
ció que ens ~~no~~ servia per cobrir-lo,
tapar-nos-el.

El meu esforç va ésser sempre
per no abandonar-me del tot a a-
questa separació entre vida i somni.
Sempre buscant els punts de contac-
te entre el real i l'imaginari, per
conserve a la realitat el seu ca-
racter de punt de partida.

Ara, però, vaig descobrint sim-
plement la bellesa de la realitat
natural. Sé que jo he de fer-me-les
mésant; però ~~no~~^a elles, m'abandonen,
en tota calma. El món és esplèndida
realitat, nets meus ulls ben oberts

per tots els meus sentits alerta, per
l'ànim enter.

ha dolzor, la pau, la plenitud
del camp.

A partir del s. XVIII els europeus
han anat ~~hospitant-se~~ especialitzant-se,
hospitant-se, i del picardillo actual
sembla que no són ja capaços de
reconstituïr-ne el seu ésser.

El primer en depurar-se és
la política; el segon, és la raó.
Aquesta, però, es hospitarà en trunks
raons com ciència, - a part de la
raó, desprezible raó, de l'home-del-
carrer, que, sembla, es defineix per
ésser l'anti-raó.

El sentiment queda reservat. (10)

mautisme), als poetes: el món queda dividit en poesia i prosa. La gent prosaica s'especialitza en guanyar diners: l'infame burgès, acollot pel seu complex de inferioritat, davant de l'artista.

Qui és aquest? Un ignorant, no hi ha dubte. El saber no és el seu "ofici"! Ell pintà: especialitzat en paisatges, o en retrats, o en bodegons. Més encara: en clar-obscurs o en colors; més encara: és un Matisse, o un Braque. Punt com un tel de cel, desapareix, invisible: lírio.

I els surrealistes, doncs? Aquests es dediquen a trobar "la veritat dans une âme et dans un corps". Endeurocar-ho tot, doncs! Quan no queda

res, absolutament res, realment la veritat
no tindria més que els pobres, que
satisfereixen amb la seva ànima, o el
seu cos, per allotjament, si vol sub-
sistir - o, ~~perquè no podria ser~~ si no,
que desaparegui. - D'altres llocs, hi ha Mallorca.

Hi ha l'home d'acció, el
qual no té, naturalment, res que veu-
re amb l'home contemplador. Un
és bo per les màximes, l'altre per
bells ideals. Hi ha el sentiment
i hi ha el líric; quin és "l'hom-
me à femmes"? No ho és, ^{en tot cas,} el he-
derastu: aquest també està ben es-
reconfortat: d'un costat el plaer, de
l'altre el sentiment.

Etc., etc.

Ah! Aquests líctims anys, per a

la nostra tranquil·litat, hem aparegut els
especialistes de l'anti-especialisme: Keyser-
lings, Thomas Mann; tots són meï o vienys
universals i goetlians: ~~tot~~ són els "pique-
assiette" d'Europa i "ambros Américas."

- Què he de fer?

- Sempre, sempre el meï alt del que in-
timament et rigui exigit. Allò a què tu as-
pires: el teu deure és la plena felicitat.

Desembre, 25

En la nostra vida, sotmesa a la necessitat, és difícil apleu-se a aquesta veritat, que l'important és la vida, i no la cultura. Fer de la cultura un aspecte de la vida, que l'embelleix i diversifica, i no de la vida un servei a una cultura, sense anels ^{lúcides} ni justificació, tota ella un egoisme subjectiu. - La vida, de la seva brutalitat arribant a la seva noblesa: la seva veritat, la seva bellesa, la seva bondat...

Walter Pater, seguint a Winckelmann (p. 182 i segs.), ha vist bé com, entre els grecs, la bellesa maleixa del cos, fou una conquesta de la cultura, tal vegada la seva mimesis, i conquesta

de la vida, per a la vida.

La noblesa està en el que un és capaç de representar, i representar-se primer de tot a si mateix, de personal; no en el que un "és" en una obscura profunditat metafísica.

"... És com fàcil i natural, notser, per a determinats temperaments "inclonats a un altre món" d'endevenir adluc la Schöne Seele, aquell ideal de gentil nietsue del Wifhetm Meister; però a la visió més ampla de Goethe, això sembla una fase de la vida que un home pot recórrer a tot volt, i després deixar-la enrera. Cert: és fàcil d'abandonar-se al vulgar instant metafísic. Però el gust de la metafísica és una d'aquelles coses a què hem de renunciar, si

ens proposem d'envoltar les nostres
vides a la perfecció artística. La filo-
sòfia serveix la cultura no pas nel-
do imaginat del coneixement absolut
o transcendental, són suggerint qües-
tions que ens ajuden a descobrir la
paradoxa, l'estranyesa i els contrastos
dramàtics de la vida " en la vida
maleïda, atgeixo jo. de Paler: Renai-
xement, pgs. 199 i 200.